

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
22/00196-2

Saksbehandler:
Lise K. Raffelsen Hope

Dato:
20. april 2022

Barneombudets innspill til neste folkehelsemelding

Barneombudet viser til høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet datert 02.03.22, og takker for muligheten til å gi innspill til neste folkehelsemelding.

Barneombudet støtter dokumentasjon, beskrivelser og anbefalinger om barn og unge i innspillene fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet.

Tiltakene som legges gjennom folkehelsemeldingen vil ha stor betydning for barn og unges liv og oppvekst, og dermed også for barns rettigheter. Barneombudet oppfordrer departementet til å basere folkehelsemeldingen på et barnerettighetsperspektiv. Dette vil synliggjøre hvordan godt folkehelsearbeid er knyttet til, og kan bidra til å realisere, barns rettigheter. Både nasjonalt og kommunalt er det viktig at en har mekanismer som ivaretar barns rettigheter i møte med konkurrerende interesser. Vi vil omtale dette nærmere under punkt 1. Vi vil også løfte frem noen konkrete områder. De ulike innspillene omtales under punkt 2,3 og 4.

1. Myndighetenes ansvar for å oppfylle, respektere og beskytte barns rettigheter

Barns rettigheter etter Grunnloven og FNs barnekonvensjon

Grunnloven og FNs barnekonvensjon pålegger staten en plikt til å oppfylle, respektere og beskytte barns rettigheter. En sentral del av dette er å sikre at konsekvenser for barns rettigheter er kartlagt og vurdert før beslutninger fattes.

Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 3 slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. For å vurdere hva som er til barnets beste er det nødvendig å kartlegge hvilke konsekvenser et tiltak kan få for barn.

Kravet om å vurdere barnets beste gjelder i alle offentlige beslutningsprosesser. I sine merknader fra 2018 anbefaler FNs barnekomité at Norge styrker sin innsats for å sikre at vurderingen av barnets beste blir innarbeidet og anvendt konsekvent i alle lovgivningsprosesser og i all politikkutforming som har innvirkning på barn og at det blir etablert klare kriterier for vurdering av barnets beste for alle

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

myndigheter som treffer beslutninger som berører barn.ⁱ En barnerettighetsvurdering er et redskap for dette.

En barnerettighetsvurdering skal sikre innhenting av den kunnskap som er nødvendig for at konsekvenser for barn er tilstrekkelig vurdert når beslutninger fattes. På denne måten blir barnerettighetsvurderinger et verktøy for å sikre at forslag og ny politikk bidrar til å realisere barns rettigheter. FNs barnekomité har anbefalt at myndighetene benytter seg av barnerettighetsvurderinger som et verktøy for å sikre barns rettigheter.ⁱⁱ

Utredningsinstruksen med veileder stiller også krav til å vurdere tiltak opp mot menneskerettigheter og hvilke konsekvenser et forslag vil få for disse.

I barne- og ungdomskulturmeldingen (Meld. St. 18 (2020-2021)) er det for første gang understreket at staten har en plikt til å gjøre barnerettighetsvurderinger når myndighetene gjennomfører ny politikk eller lager lover. Plikten til å gjøre barnerettighetsvurderinger er også understreket av opplæringslovutvalget i NOU 2019:23 og barnelovsutvalget i NOU 2020:14. Begge utvalgene etterlyser mer veiledning fra myndighetene om barnerettighetsvurderinger. De viser til at barnerettighetsvurderinger ikke er viet en egen plass i utredningsinstruksen og veilederen til denne, og at det derfor er fare for at barn og unge overses i lovarbeid.

Ungdom Barneombudet har snakket med har gitt råd knyttet til barnerettighetsvurderinger og hvordan de kan foregå i praksis. I «Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger-Rapport fra Barneombudets ekspertgruppe» viser de i tillegg hvordan barn og unges medvirkning er en viktig del av en barnerettighetsvurdering. Den gir kunnskap om hva barn og unge mener om barnerettighetsvurderinger og hvordan disse bør gjennomføres og ikke minst hvordan barn og unges medvirkning kan gjennomføres på best mulig måte.ⁱⁱⁱ

En barnerettighetsvurdering er særlig viktig for å få belyst tiltak på tvers av sektor, noe som er helt sentralt for barn generelt og sårbare barn spesielt. Under pandemien har vi erfart hvordan mangel på vurdering av hvordan ulike smittevernstiltak ville gripe inn i grunnleggende rettigheter for barn ga store konsekvenser – også helsemessige - for barn og unge, særlig for dem som er utsatte og sårbare. Barnekonvensjonen danner en helhetlig ramme rundt barns liv. Eksempler på rettigheter som har betydning for utforming av folkehelsemeldingen er barns rett til høyest oppnåelig helsestandard, jf. artikkel 24, barns rett til liv og utvikling, jf. art. 6, barns rett til en tilstrekkelig levestandard og statens plikt til å treffe egnede tiltak for å hjelpe foreldre i å virkeliggjøre denne retten jf. art 27, statens plikt til å hjelpe foreldre i deres plikter som oppdragere jf. art.18, retten til utdanning og dennes formål jf. art 28 og 29, retten til å delta i lek og fritidsaktiviteter jf. art 31, retten til ikke-diskriminering jf. art 2 og barns rett til å delta og bli hørt i alle saker som angår dem, jf. art 12. Artikkel 4 om virkeliggjøring av rettighetene i konvensjonen er også viktig. Folkehelsearbeid, med sitt søkelys på helsefremming og forebygging, er svært viktig for å ivareta alle disse rettighetene.

Barneombudet forventer at ny folkehelsemelding synliggjør hvordan folkehelsearbeidet skal bidra til å oppfylle forpliktelsene Norge har overfor barn etter FNs barnekonvensjon. Folkehelsemeldingens utredninger og anbefalinger må vurdere mulige direkte eller indirekte konsekvenser for barn og unges rettigheter.

2. Gode oppvekstmiljø for barn og unge

En god og trygg oppvekst har stor egenverdi for barn og kan samtidig være en beskyttende faktor for det som møter en senere i livet. Barns oppvekstsvilkår utgjør et komplisert samspill av forskjellige faktorer. Kunnskapsbaserte universelle tiltak bidrar til å sikre trygge oppvekstmiljø for barn og unge. For å hindre at barn og unge faller utenfor, må det arbeides for gode oppvekstmiljø på de arenaene hvor barn befinner seg, både i familien, på skolen, i fritidsaktiviteter og på nett.

Lett tilgjengelig og bedre hjelp til barnefamilier- barnekonvensjonen artikkel 6, 18, 27,31

Foreldre er for de fleste barn de viktigste personene i livet. En trygg familierelasjon gir barn en god base for utforsking, utvikling og i det å mestre livet. Det er ikke gitt alle foreldre å kunne skape en trygg nok base for sitt barn. Gjennom barnekonvensjonen artikkel 18 har staten et ansvar for å legge til rette for at foreldre kan utøve foreldreskapet sitt på best mulig måte. Ny folkehelsemelding må bidra til å forsterke tiltak for lett tilgjengelig foreldrestøtte som kan vise til god dokumentasjon på effekt.

Staten er etter Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 27 forpliktet til å treffe egnede tiltak for å hjelpe foreldrene til å kunne forsørge sine barn og ved behov sørge for materiell hjelp og støttetiltak for å sikre de levekår som er nødvendig for barnets utvikling. Det bekymrer Barneombudet at antallet barn i vedvarende lavinntektsfamilier øker.

Helsedirektorat viser til at barn i lavinntektsfamilier er ekstra utsatte for somatisk sykdom, sosiale og psykiske problemer, har høyere skolefravær og er mindre deltagende idretts- og kulturaktiviteter.^{iv}

Folkehelsemeldingen må bidra til å sikre målrettede tiltak, bygget på best mulig kunnskapsgrunnlag, for å sikre en tilfredsstillende levestandard og boligsituasjon for barnefamilier. Tiltak må både forebygge vedvarende lavinntekt og kompensere med stønadsordninger som kommer barn i familiene til gode. Det er særlig viktig å sikre barns rett til å delta i ulike idretts- og kulturaktiviteter uavhengig av sosial bakgrunn eller funksjonsnedsettelse.

Flere barn og unge opplever inkludering og mestring i barnehage og skole- barnekonvensjonen artikkel 28 og 29

For barn og unge er det viktig å oppleve trygghet, tilhørighet, inkludering og mestring i barnehage og skole uavhengig av hvilken bakgrunn eller hvilke utfordringer de har. Barnehage og skole er noen av de viktigste enkeltfaktorene for å forebygge utenforskap senere i livet. Kvalitativt gode barnehager og skoler er med på å sikre barn gode oppvekstsvilkår og bidrar til å skape god helse.

Barneombudet vil særlig løfte frem betydningen av god tilpasset opplæring (inkludert spesialundervisning) og et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Dette er rettigheter som er relativt godt forankret i lovverket, der vi samtidig ser at mange barn ikke får oppfylt rettighetene sine. Det er for eksempel mange barn som opplever mobbing^v og spesialundervisningen har store mangler^{vi}. Dette kan ha alvorlige og negative konsekvenser for barns utvikling og helse.

Barneombudet støtter FHI og Hdir i deres anbefalinger om mer kunnskap om utdanningssystemet og sammenheng med helse, og behov for et bedre system for å følge med og følge opp. Barneombudet har tidligere gitt sin prinsipielle støtte til Stoltenbergutvalgets anbefaling^{vii} om få på plass et nasjonalt register for å få bedre oversikt over hvordan barnehage og utdanningssystemet virker og påvirker barnas læring og utvikling.

Vi vil også løfte frem en bekymring knyttet til ufrivillig skolefravær. Årsakene til skolefravær kan være komplekse og sammensatte, og i noen tilfeller er skolefraværet en konsekvens av at opplæringen ikke er godt nok tilrettelagt eller at skolemiljøet er utrygt. Dette har svært alvorlige konsekvenser for dem det gjelder. Fullført skolegang er en positiv indikator for senere yrkesliv med de positive helsemessige konsekvenser det fører med seg. Behovet for mer kunnskap om årsaker og virksomme tiltak for økt tilstedeværelse på skolen bør få sin plass i ny folkehelsemelding. Det er også viktig å sikre kunnskap fra barn og unge direkte.

Ny folkehelsemelding bør bidra til å forsterke innsatsen for at barn møter et trygt psykososialt miljø i barnehage og skole. Den bør også sikre kunnskapsbaserte og treffsikre tiltak for et godt tilrettelagt opplærings- og utdanningstilbud for alle uavhengig av kulturell bakgrunn eller funksjonsnivå.

Vi vil særlig fremheve betydningen av

- at flere barn får et godt tilrettelagt utdanningstilbud i barnehage og skole. Dette omfatter en god tilpasset opplæring og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp, et godt støttesystem med en godt bemannet pedagogisk-psykologisk tjeneste og skolehelsetjeneste
- at både læringsmiljø og bygningsmasse er universelt utformet
- at barn har trygt og godt psykososialt barnehage- og skolemiljø
- at myndighetene sørger for bedre forebygging og oppfølging av bekymringsfullt skolefravær

Barn har en trygg digital hverdag- barnekonvensjonen artikkel 2, 6, 12

Den digitale arenaen er en viktig del av barns oppvekst. Helsedirektoratets «Folkehelse i et livsløpsperspektiv» viser sosiale mediers positive og negative sider for barn og unges psykiske helse.

Barneombudet har lenge etterlyst en samordnet statlig innsats for at barn og unge skal ha en trygg digital hverdag. Statens arbeid har vært for fragmentert og det har vært uklart hvilket departement som har koordineringsansvaret. Barneombudets rapport «Ungdom om digitale medier» ble lansert i 2019. Ungdom kommer her med anbefalinger for hvordan man kan gjøre den digitale hverdagen tryggere og bedre for barn og unge.^{viii}

I 2021 har Stortinget vedtatt viktig politikk ved behandlingen av barne- og ungdomskulturmeldingen, og regjeringen har lagt frem strategien «Rett på nett» for å sikre barn og unge en trygg digital oppvekst, og en handlingsplan er under utarbeidelse. Barneombudet er svært opptatt av at det må forskes mer på dette temaet, slik at myndighetene setter inn de riktige tiltakene for å lykkes.

Vi viser til generell kommentar fra FNs barnekomité nr. 25 vedtatt i mars 2021 om barns rettigheter relatert til det digitale miljøet, og anbefaler staten å basere sitt arbeid på denne.^{ix}

Barneombudet vil særlig fremheve betydningen av å

- sikre at statens arbeid er godt samordnet og intensivert
- sørge for at barn og unges forbruker- og personvern er styrket og bransjens ansvar er skjerpet
- sikre god forskning om barns digitale liv

3. Gode og samordnede hjelpetjenester til barn og unge

Statlig og lokal samordning- barnekonvensjonens artikkel 4

Barn og unge som trenger hjelp fra flere tjenester i oppveksten er ofte i en sårbar situasjon. Å gi riktig og tidlig hjelp er viktig for å fremme barns helse i vid forstand og for å forebygge utenforskap. For å sikre god hjelp til barn, er det viktig at offentlige instanser samarbeider både på statlig og kommunalt nivå.

FNs barnekomité har understreket at samarbeid mellom ulike sektorer er en forutsetning å sikre barns rettigheter.^x Statlige myndigheter jobber etter sektorprinsippet, noe som gjør det vanskelig å samarbeide godt rundt utvikling av helhetlig politikk for barn og unge. Barn lever ikke sitt liv i sektor. For å sikre barns rettigheter bedre, må statlige myndigheter samarbeide på tvers på en helt annen måte enn det som er tilfelle i dag.

Manglende samarbeid er en utfordring på både nasjonalt og lokalt nivå. Mange barn trenger hjelp og støtte fra flere hjelpetjenester i oppveksten, både fra skole, helsetjenester, barnevern og andre. Det er en godt kjent utfordring at hjelpen som gis kan være fragmentert og lite helhetlig. I Barneombudets rapport «Å eie sin egen historie» gir ungdom råd til både myndigheter og til hjelpetjenestene. Ungdommene gir forslag til hvordan kommunikasjonen mellom tjenestene bør styrkes og viser til et behov for en ungdomshjelper tilsvarende koordinator som kan hjelpe dem i samarbeidet på tvers av tjenestene.^{xi} Det er viktig at barn og unges egne synspunkter på samarbeid mellom tjenester som hjelper dem, får større plass enn i dag.

Folkehelsemeldingen bør inneholde tiltak for å bidra til bedre systemer for, og kontroll med, samordning av politikk og tjenester for barn og unge.

Styrke laget rundt barn og unge i skole og barnehage

Barnehage og skole er av de viktigste arenaene i barns liv. Barnehagen og skolen er også svært viktig i arbeidet med å fange- og følge opp barns behov. Barneombudet mener derfor at støttesystemene i barnehage- og skole må styrkes. Det er et stort behov for at flere tjenester til barn og unge er tilgjengelige i barnehage for å følge opp barns faglige og ikke-faglige behov. Vi er derfor glade for at Regjeringen i Hurdalsplattformen vil styrke «laget rundt eleven» og den tidlige tverrfaglige innsatsen ved hjelp av andre yrkesgrupper i skolen. Det gjøres i dag mye godt arbeid i mange kommuner på dette området, men etter vårt syn er det for store forskjeller i laget rundt barn og unge lokalt. Barneombudet mener statlige myndigheter fremover må ta et større ansvar i å sikre at alle barnehager og skoler har laget barn og unge trenger.

Barneombudet vil særlig fremheve betydningen av å

- avklare hvilken kompetanse og hvilke tjenester som skal inngå i laget rundt barn og unge for at barn og unge får tilgang til den hjelpen de trenger. Utgangspunktet for arbeidet må være barn og unges behov, uavhengig av sektorer og profesjoner
- vurdere om det er behov for å lovfeste krav til nødvendig kompetanse i laget rundt barna
- prioritere dette arbeidet i statsbudsjettene i årene fremover og sikre at kommunene har tilstrekkelige midler til å sørge for et godt lag rundt barn og unge i skole og barnehage

Best mulig psykisk helsehjelp til barn og unge- barnekonvensjonen artikkel 24 og 6

Barnekonvensjonenes art.24 gir barn rett til å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard og til behandlingstilbud for sykdom og rehabilitering. Psykisk helsetilbud er av FNs barnekomité utpekt som ett av seks områder hvor Norge må treffe hastetiltak.^{xii}

Barneombudet er nå i gang med et prosjekt der vi ser på lavterskel psykisk helsetilbud til barn og unge i kommunene. Rapporten lanseres høst 22. Helse- og omsorgstjenesteloven slår fast at «Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.»^{xiii}

Tall fra Norsk pasientregister viser at i 2019 var om lag 60 000 barn og unge i kontakt med fastlege eller legevakt for å få hjelp med en psykisk plage eller lidelse. I mange kommuner gir også andre tjenester behandling til personer med psykiske plager og lidelser. Eksempler på slike tjenester er lavterskeltjeneste for psykisk helse, helsestasjonen, skolehelsetjenesten, pedagogisk-psykologisk tjeneste og barnevernet. Det finnes imidlertid ingen samlet oversikt over hvor mange som får behandling av slike kommunale tjenester (Riksrevisjonen, 2021).^{xiv}

Det er i dag svært ulikt hvilken psykisk helsehjelp kommunene har for barn og unge med psykiske plager. Innen utgangen 2020 skulle alle norske kommuner kunne tilby psykologkompetanse og ved overgangen til 2021 hadde 84 prosent av kommunene knyttet til seg slik kompetanse, da med regionale forskjeller.^{xv} Av det Barneombudet kjenner til, er det ikke lik forståelse i kommunene om at helse- og omsorgstjenestelovens «sørge for plikt» også omhandler barn og unge med psykisk sykdom eller lidelse. Vi kjenner heller ikke til om kravet om psykologkompetanse kommer barn og unge til gode. Hdir peker også på at det «... ikke eksisterer en entydig tolkning blant kommunene om hva som defineres som lavterskeltilbud innenfor psykisk helse for barn og unge».^{xvi}

Utfordringer i samspeilet mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten gir negative ringvirkninger for barn og unge. Disse to nivåene er gjensidig avhengig av hverandre for at barn og unge skal få god helsehjelp. Utfordringene knytter seg i hovedsak til manglende tjenestetilbud i kommunene, men det er også utfordringer knyttet til ansvarsfordelingen og samhandling mellom nivåene. For at barn og unges rett til best mulig utvikling og god helsehjelp oppfylles, er det en forutsetning at kommunene er i stand til å hjelpe dem med lette og moderate psykiske plager. De bør også ha et tilbud til barn som venter på behandling i BUP eller som skal skrives ut fra BUP. Det må settes klarere mål som sikrer at alle barn og unge, uavhengig av hvor de bor, får den hjelpen de har rett til.

De siste årene har både Barneombudet, Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten og Riksrevisjonen lagt frem rapporter som viser store utfordringer i det psykiske spesialisthelsetilbudet til barn og unge. I 2020 så vi nærmere på hjelpen barn får i barne- og ungdomspsykiatrien (BUP). I rapporten «Jeg skulle hatt BUP i en koffert» konkluderer vi med at dagens psykiske helsevern ikke er rigget godt nok for å oppfylle barns rett til best mulig helsehjelp.^{xvii}

Barneombudet vil særlig fremheve følgende anbefalinger fra rapporten, der vi ber regjeringen

- forsterke barn og unges rett til god psykisk helsehjelp uavhengig av hvor de bor
- legge føringer for at den psykiske helsehjelpen tilpasses barn og unges egne behov og livssituasjon
- vurdere om Helse- og omsorgstjenesteloven kan endres slik at kommunene får en plikt til å tilby lavterskel psykisk helsehjelp til barn og unge
- foreta en grundig gjennomgang av dagens psykiske helsetilbud til barn og unge hvor tilbudet i kommune- og spesialisthelsetjeneste ses i sammenheng

4. Klima og miljø i folkehelsearbeidet

Sammenhengen mellom klima og miljø og helse- barnekonvensjonen artikkel 6,24

Klima- og miljøutfordringene kan i økende grad påvirke barns helse i årene fremover. Barneombudet viser her til beskrivelsen i Folkehelse rapporten 2021 fra Folkehelseinstituttet.

Menneskeskapt klima- og miljøendringer vil skape utfordringer på mange ulike områder. Dette gjelder også her i Norge. Alt fra beredskap ved ekstremvær, til flyktnings situasjonen i verden, til tilsetningsstoffer i mat og mye mer, vil prege barn og unges hverdag. Dette vil ha betydning for hvordan myndighetene klarer å oppfylle barns rettigheter, for eksempel retten til helse og utvikling. Kunnskap om konsekvensene for barn og unge er derfor en nødvendig del av beslutningsgrunnlaget når myndighetene drøfter klimatiltak.

Barns rett til å delta og bli hørt - barnekonvensjonen artikkel 12

Svært mange barn og unge er bekymret for klimaendringene, samtidig som de har et stort engasjement i saken. Klimautfordringene er så store at de får mennesker til å føle at ingenting hjelper. For barn som skal leve lenge på planeten vår er bekymringene ekstra store. I media hører vi barn fortelle om bekymringer, angst og maktesløshet knyttet til klimautfordringene.

Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 gir barn rett til å delta og bli hørt i alle saker som angår dem. Utfordringene med klima og miljø vil påvirke dagens barn i stor grad både i dag og i fremtiden. Barns rett til å delta og bli hørt i saker om klima og miljø må sikres også i det videre folkehelsearbeidet.

Folkehelse og livsmestring i skolen må inkludere spørsmål knyttet til klima og miljø i barns hverdag- barnekonvensjonen artikkel 29

Etter FNs barnekonvensjon art. 29 e) skal barns utdanning ta sikte på å fremme respekten for det naturlige miljø.^{xviii} Bærekraftig utvikling er en del av læreplanverket for grunnskolen.^{xix} Læring er viktig for å kunne beskytte seg, ta gode valg og håndtere dagens og morgendagens utfordringer. Det er viktig at

folkehelseperspektivet i skolen inkluderer nødvendig kunnskap om klima- og miljøspørsmål på en barnevennlig og inkluderende måte.

Barneombudet vil gjerne fremheve betydningen av

- at det foretas en barnerettighetsvurdering av alle klima og miljøsaker der barns rettigheter kan være berørt
- at regjeringen jobber aktivt for å sikre barns rett til å delta og bli hørt i spørsmål om klima, miljø og helse
- at folkehelsemeldingen ser på hvordan barn kan sikres god og relevant kunnskap om folkehelse, klima og miljø

Med vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Lise K. Raffelsen Hope
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

ⁱ FNs barnekomité, CRC/C/NOR/CO/5-6

ⁱⁱ FNs barnekomité, CRC/GC/2003/5

ⁱⁱⁱ [Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf \(barneombudet.no\)](#)

^{iv} [Folkehelse i et livsløpsperspektiv - Helsedirektoratets innspill til ny folkehelsemelding - Helsedirektoratet](#)

^v [Små endringer i mobbing og arbeidsro \(udir.no\)](#)

^{vi} Se f.eks. Barneombudet 2017. «Uten mål og mening? elever med spesialundervisning i grunnskolen og Stortingsmelding 6 (2019-2020) Tett på tidlig innsats

^{vii} <file:///C:/Users/el07/Downloads/NOU-2019-3-Nye-sjanser-bedre-laering.pdf>

^{viii} [Digital hverdag – Barneombudet](#)

^{ix} [OHCHR | General comment No. 25 \(2021\) on children's rights in relation to the digital environment](#)

^x <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnets-rettigheter/generell-kommentar-5---31-8-09.pdf> VI 27.B.37

^{xi} [Rapport fra ekspertgruppe: Å eie sin egen historie – Barneombudet](#)

^{xii} [CRC/C/NOR/CO/5-6 \(barneombudet.no\)](#)

^{xiii} [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\) - Lovdata](#)

^{xiv} [Dokument 3:13 \(2020–2021\) \(riksrevisjonen.no\)](#)

^{xv} [4 av 5 kommuner med psykolog i helse- og omsorg \(ssb.no\)](#)

^{xvi} [Folkehelse i et livsløpsperspektiv - Helsedirektoratets innspill til ny folkehelsemelding - Helsedirektoratet](#)

^{xvii} [Jeg skulle hatt BUP en koffert – Barneombudet](#)

^{xviii} [178931-fns_barnekonvensjon.pdf \(regjeringen.no\)](#)

^{xix} <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/2.5.3-barekraftig-utvikling/>